

Zwalczanie chorób drobiu w kontekście ustawy o zdrowiu zwierząt

GLÓWNY INSPEKTORAT
WETERYNARII

AHL ORAZ ROZP. DELEGOWANE I WYKONAWCZE

Najważniejsze akty delegowane i wykonawcze do Prawa o zdrowiu zwierząt :

- RDK 2020/687 – zwalczanie chorób [środki przy podejrzeniu, potwierdzeniu ogniska, wyznaczenia obszarów, metody obróbki]
- RDK 2019/2035 – wymagania dla zakładów
- RDK 2020/688 – przemieszczenia w UE
- RDK 2020/689 (statusy, programy)
- RDK 2020/2154 (świadectwa dla produktów w UE - wymagania)
- RDK 2018/1629 oraz RWK 2018/1882 (lista i kategoryzacja)

...

USTAWA O ZDROWIU ZWIERZĄT

18.03.2026

Ustalenie właściwości organów

Zasady zwalczania chorób w zakresie nieuregulowanym w przepisach UE lub w zakresie przewidzianym do uregulowania przez P.Cz. UE

Zasady monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z tymi odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

Sprawy dotyczące pupz i produktów pochodnych w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniu nr 1069/2009 lub w zakresie przewidzianym do uregulowania przez P.Cz. UE

CHOROBY DROBIU UJĘTE W WYKAZIE ORAZ ICH KATEGORYZACJA

Kategoria A+D+E:

HPAI

Rzekomy pomór drobiu

Kategoria D+E:

Mykoplazmoza drobiu
(*Mycoplasma gallisepticum* i *M. meleagridis*)

Zakażenie wywoływane przez *Salmonella Pullorum*, *S. Gallinarum*, *S. arizonae*

Zakażenie wirusami nisko zjadliwej grypy ptaków

Chlamydioza ptaków

Kategoria E:

Gorączka Zachodniego Nilu

CHOROBY DROBIU INNE NIŻ UJĘTE W WYKAZIE

- Podlegające obowiązkowi zwalczania – obecnie brak chorób drobiu w tej kategorii, zwalczaniu podlegają wyłącznie choroby ujęte w wykazie
- Podlegające obowiązkowi powiadamiania na terytorium PL (rozp. MRiRW Dz.U. 2026 r. poz. 288)
  - zakaźne zapalenie torby Fabrycjusza (choroba Gumboro);
  - zakaźne zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego u drobiu (AE);
  - choroba Mareka;
  - choroba Derzsyego;
  - zakaźne zapalenie krtani i tchawicy u drobiu (ILT);
  - zakaźne zapalenie nosa i tchawicy indyków (TRT);
  - zakaźne zapalenie oskrzeli kur (IB);
  - salmonellozy drobiu, z wyłączeniem *S. Galinarum*, *S. Pullorum*, *S. Arizonae* u gatunków *Gallus gallus*, *Meleagris gallopavo*, *Numida meleagris*, *Coturnix coturnix*, *Phasianus colchicus*, *Perdix perdix*, *Anas spp.*

PODSTAWY PRAWNE – PRAWO KRAJOWE

MONITORING

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2025 r.
w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu mającego na celu nadzór nad zwierzętami pod kątem grypy ptaków” na lata 2025-2027

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2026 r.
w sprawie określenia chorób, dla których prowadzi się badania kontrolne, sposobu prowadzenia tych badań i ich zakresu

ZWALCZANIE

Ustawa z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt
Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2026 r.
w sprawie środków zwalczania chorób u drobiu

BIOASEKURACJA

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2026 r.
w sprawie środków zwalczania chorób u drobiu

NOWE REGULACJE – PODSUMOWANIE ZMIAN

Zmiana nomenklatury (gospodarstwo = zakład)

Kwestie związane ze szczepieniami przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu

---

Wyszczególnienie w przepisach zakazów dla ZWD

„Cały kurnik pełny albo cały kurnik pusty” w zakładach położonych na obszarze objętym ograniczeniami ustanowionym w związku ze zwalczaniem choroby u drobiu

---

Zmiany w zakresie przepisów o odszkodowaniach

ODSZKODOWANIA – ART. 45-48

- Choroby wymienione w załączniku I do ustawy (HPAI, ND) oraz rozporządzeniu MRiRW Dz.U. 2026 r. poz. 298
  - salmonellozy drobiu wywołane przez serotypy: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowa *S. Typhimurium* o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-, w populacji stad indyków hodowlanych, serotypy: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowa *S. Typhimurium* o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow, w populacji stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*;
- Uzupelnienie w odniesieniu do zwierząt padłych, za które przysługuje odszkodowanie [po dokonaniu powiadomienia, jeśli zwierzęta padły z powodu zachorowania na chorobę]

ODSZKODOWANIA – ART. 45-48

- Dodatkowe przesłanki odmowy przyznania odszkodowania:

- 1) jeżeli posiadacz zwierzęcia w okresie 30 dni przed potwierdzeniem wystąpienia choroby wprowadził do swojego zakładu produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, produkty pochodzenia zwierzęcego lub materiał biologiczny, o których wiedział, że mogły być skażone czynnikiem chorobotwórczym wywołującym tę chorobę
- 2) jeżeli w zakładzie przed upływem 6 miesięcy od dnia zakończenia ostatecznego oczyszczenia i odkażenia wykonanego w związku ze zwalczaniem ogniska choroby zostanie ponownie potwierdzone wystąpienie ogniska tej choroby

- Zmniejszenie odszkodowania:

- 1) **od 15 % do 30 %** – brak realizacji obowiązków dotyczących wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w okresie 6 miesięcy przed potwierdzeniem wystąpienia ogniska choroby
- 2) **od 15 % do 60 %** – brak powiadomienia o podejrzeniu; niezastosowanie się do środków zapobiegania i zwalczania chorób w okresie 30 dni przed wystąpieniem ogniska choroby.

UNIJNY PROGRAM NADZORU

Art. 14 ustawy - przed jego przedłożeniem Komisji Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii uzgadnia z ministrem właściwym do spraw: 1) finansów publicznych - pod względem finansowym; 2) rolnictwa - pod względem merytorycznym.

Po zatwierdzeniu przez Komisję Europejską Główny Lekarz Weterynarii przekazuje ten program ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa i zamieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

Minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rolnictwa komunikat o:

- 1) zatwierdzeniu unijnego programu nadzoru oraz jego zmiany;
- 2) adresie strony internetowej, na której zostały zamieszczone zatwierdzone unijny program nadzoru, oraz jego zmiany.

HPAI do 2027 r. na
dotychczasowych
zasadach

NARODOWE PROGRAMY KONTROLI – ROZP. 2160/2003

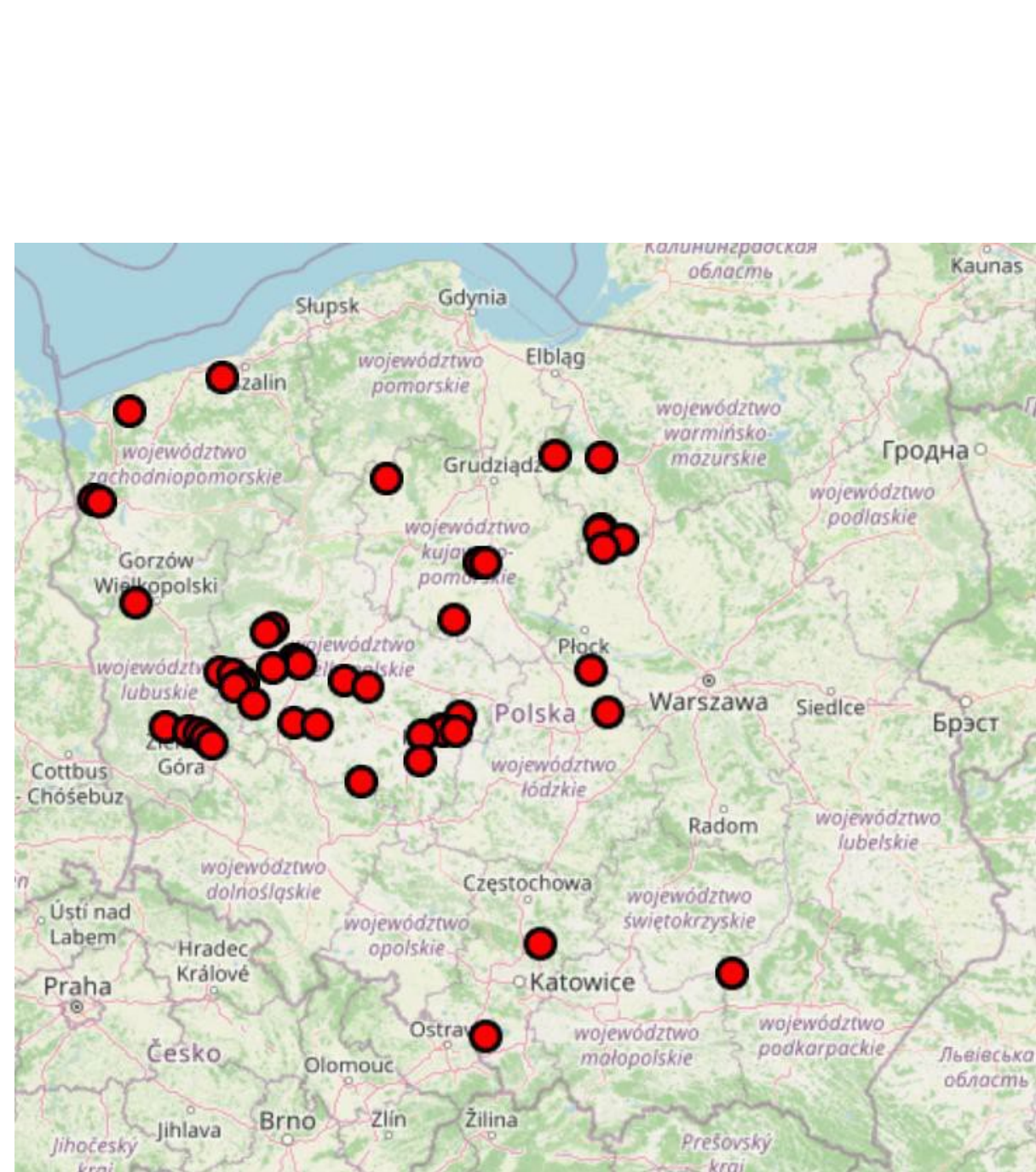
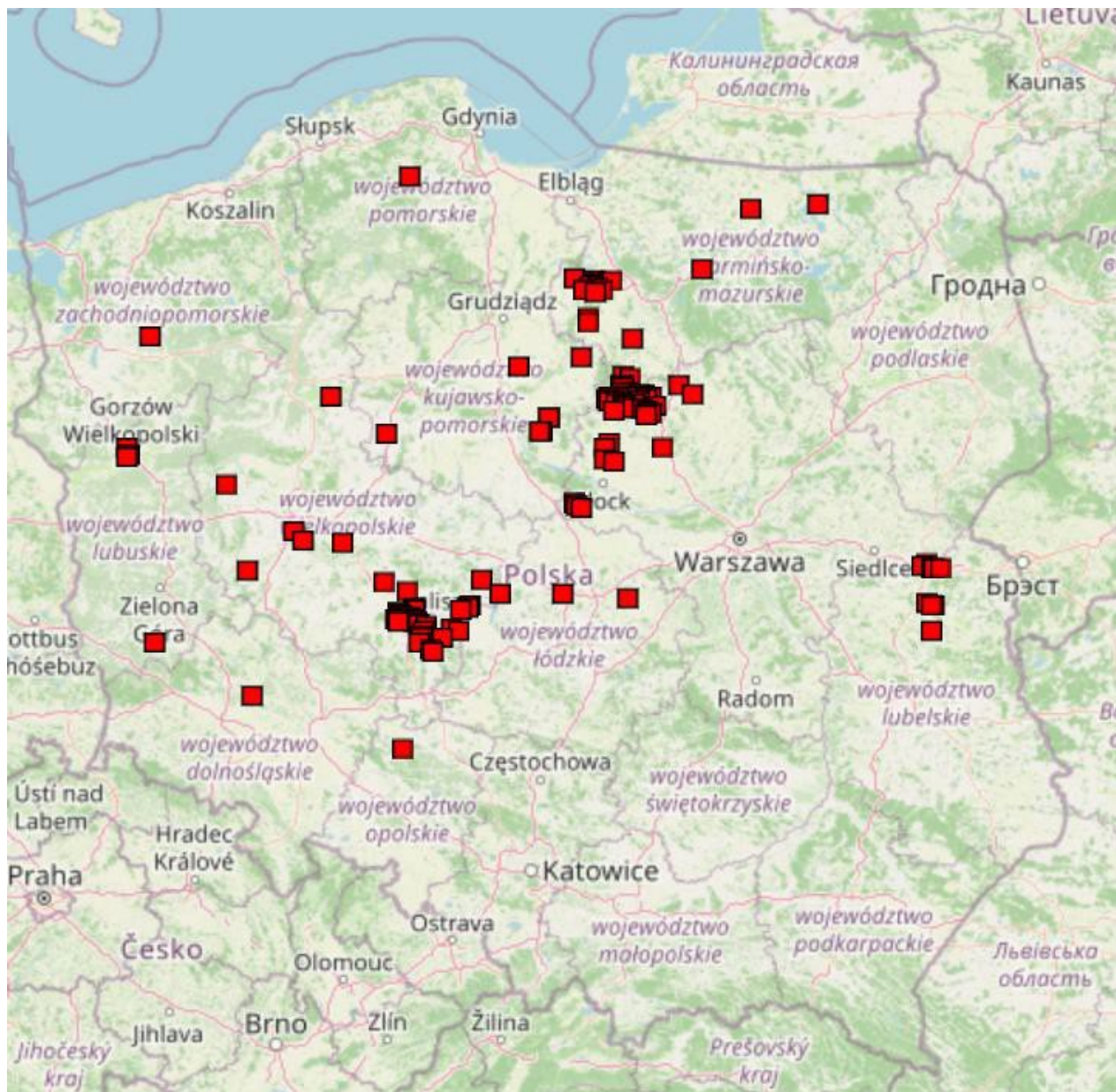
Art. 15 ustawy - przed jego przedłożeniem Komisji Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii uzgadnia z ministrem właściwym do spraw: 1) finansów publicznych - pod względem finansowym; 2) rolnictwa - pod względem merytorycznym.

Po zatwierdzeniu przez Komisję Europejską Główny Lekarz Weterynarii przekazuje ten program ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa i zamieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

Minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rolnictwa komunikat o:

- 1) zatwierdzeniu unijnego programu nadzoru oraz jego zmiany;
- 2) adresie strony internetowej, na której zostały zamieszczone zatwierdzone unijny program nadzoru, oraz jego zmiany.

Niektóre serotypy
Salmonella do 2027 r.
na dotychczasowych
zasadach

BIOASEKURACJA

Art. 4 pkt 23 rozp. 2016/429

„bioasekuracja” oznacza całość środków zarządzania i środków fizycznych mających na celu **obniżenie ryzyka** wprowadzenia, rozwoju i rozprzestrzeniania się chorób do, z lub wśród:

- a) populacji zwierząt, lub
- b) zakładów, stref, kompartmentów, środków transportu lub innych obiektów, pomieszczeń lub miejsc;

Podejście oparte na ocenie i zarządzaniu ryzykiem

Może być ukierunkowana przeciwko konkretnym mikroorganizmom lub stanowić bardziej ogólną strategię kontroli chorób → wymaga trafnej oceny zagrożeń chorobowych i ich wpływu na produkcję

WYSTĄPIENIE OGNISKA CHOROBY Z PERSPEKTYWY ZAKŁADU

Zapewnienie dostaw surowca, realizacja kontraktów

Ograniczenia możliwości wykorzystania surowca

Obowiązek śledzenia i obróbki produktów w przypadku wystąpienia choroby kategorii A

Ograniczenia eksportowe zakładów zlokalizowanych na obszarach objętych ograniczeniami

Zakazy eksportowe, brak uznawania regionalizacji

Triada epidemiologiczna*

Gospodarz:

- organizm, który może zarazić się chorobą i jego reakcja na ekspozycję
- indywidualna podatność (uwarunkowania genetyczne, stan odżywienia i odporności, budowa anatomiczna, obecność innych chorób, stosowanie niektórych leków i predyspozycje psychologiczne)

Czynnik zakaźny:

- drobnoustrój zakaźny, patogen: wirus, bakteria, pasożyt lub inny drobnoustrój
- jego obecność jest konieczna, ale nie zawsze wystarczająca
- ważne – patogenność czynnika i przyjęta dawka

Środowisko:

- okoliczności wpływające na czynnik chorobotwórczy i możliwość narażenia (np. zagęszczenie, warunki sanitarne, obecność owadów mogących przenosić czynnik chorobotwórczy)

Prawo żywnościowe:

- przepisy ogólne

np. rozp. 178/2002, art. 5 rozp.
852/2004 **obowiązek** wdrożenia
procedur opartych na HACCP

- przepisy szczegółowe -

konkretne wymogi dla
określonych rodzajów produkcji
np. poszczególne sekcje
załącznika III do rozp. 853/2004,
kryteria mikrobiologiczne w
rozp. 2073/2005

Prawo o zdrowiu zwierząt:

- przepisy ogólne

np. rozp. 2016/429, 2020/689,
2020/687

- przepisy szczegółowe -

konkretne wymogi dla
określonych rodzajów produkcji
np. zał. IV 2020/689 (m.in. ND),
2023/594 (ASF), **prawo krajowe**

BIOASEKURACJA W AHL (ART. 10)

Podmioty w stosownych przypadkach wprowadzają takie środki bioasekuracji dotyczące zwierząt utrzymywanych oraz produktów, za które odpowiadają, które są **odpowiednie ze względu na:**

- ✓ gatunki i kategorie zwierząt utrzymywanych i produktów;
- ✓ rodzaj produkcji; oraz
- ✓ istniejące ryzyka, uwzględniając:
  - położenie geograficzne i warunki klimatyczne; oraz
  - uwarunkowania i praktyki lokalne

BIOASEKURACJA W AHL (ART. 10)

Środki bioasekuracji realizuje się – w stosownych przypadkach – za pomocą:

środki ochrony fizycznej

- zamykanie, ogradzanie, pokrywanie dachem, otaczanie siatką, w zależności od przypadku
- czyszczenie, dezynfekcja, dezynsekcja i deratyzacja

środki zarządzania

- procedury dostępu do zakładu i opuszczania go przez zwierzęta, produkty, pojazdy i osoby
- procedury stosowania sprzętu
- warunki przemieszczania uzależnione od istniejących ryzyk
- warunki wprowadzania zwierząt lub produktów do zakładu
- system bezpiecznego usuwania martwych zwierząt i innych pupz

PRAWO KRAJOWE

Rozp. w sprawie środków zwalczania chorób u drobiu

➔ Nakazuje się / zakazuje się – środki ochrony fizycznej i środki zarządzania

§ 3. 1. W zakładach, w których jest utrzymywany drób:
1) zakazuje się:
a) pojenia drobiu i ptaków żyjących w niewoli wodą ze zbiorników, w tym z wód powierzchniowych, do których mają dostęp dzikie ptaki,
b) wnoszenia i wwożenia na teren takiego zakładu zwłok dzikich ptaków lub tusz ptaków łownych,
c) wprowadzania do takiego zakładu i wyprowadzania z niego kur lub indyków niezaszczepionych przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu;

...

Audyty na poziomie produkcji

podstawowej (gospodarstw) pod kątem wdrożenia odpowiednich środków bioasekuracji – podejście zbliżone do audytów zakładów pod kątem wdrożenia procedur opartych na HACCP:

- ocena i zarządzanie ryzykiem – procedury dostosowane do gatunku, grupy produkcyjnej, rodzaju produkcji, położenia geograficznego, lokalnych uwarunkowań i praktyk
- monitorowanie / weryfikacja – ustanowienie wskaźników, analiza tendencji, statystyczna kontrola procesu

HACCP – 7 zasad

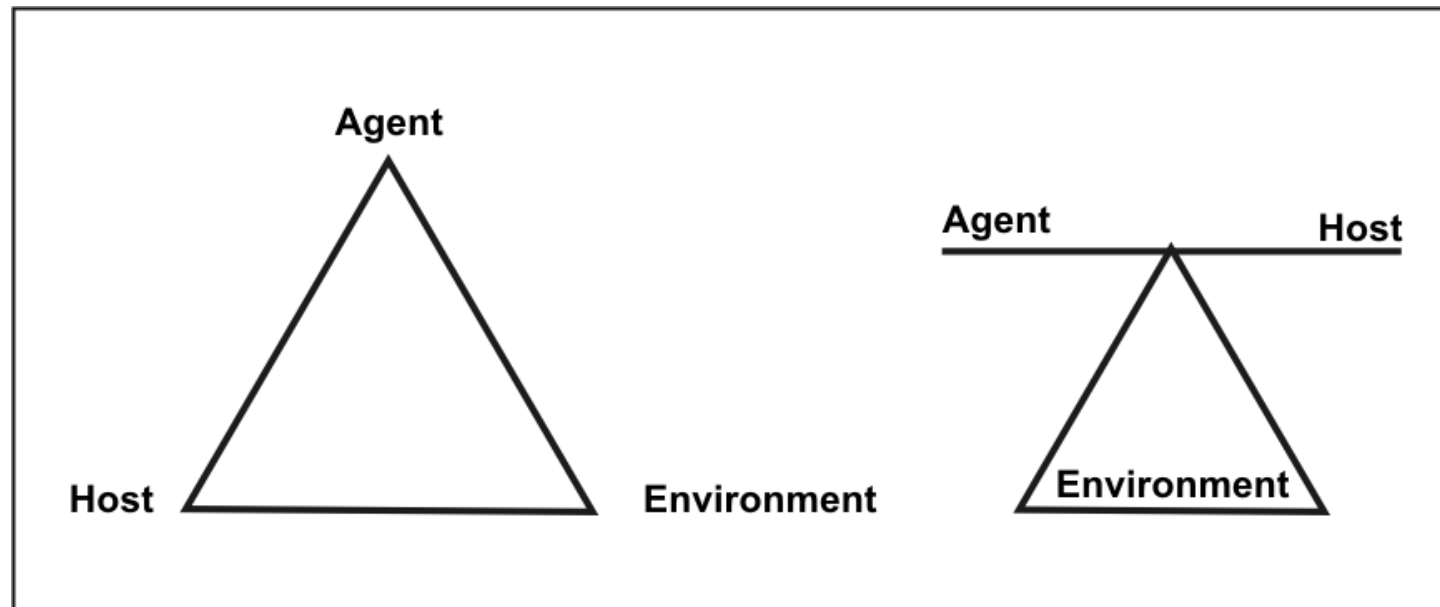
1. Analiza zagrożeń
2. Określenie krytycznych punktów kontroli (CCP)
3. Ustalenie limitów krytycznych
4. Opracowanie systemu monitorowania
5. Ustalenie działań korygujących
6. Ustalenie procedur weryfikacji
7. Prowadzenie dokumentacji i zapisów

Bioasekuracja → kontrola chorób

- Kontrolowanie chorób mających **istotny wpływ ekonomiczny** (np. choroba Gumboro, zakaźne zapalenie oskrzeli kur)
- Redukowanie obciążeń wszechobecnymi drobnoustrojami powodującymi **zmniejszenie produkcji** (np. kokcydioza, E.coli)
- Ograniczanie lub eliminowanie **chorób immunosupresyjnych** (np. choroba Mareka, wirus zakaźnej anemii kurcząt)
- Redukowanie poziomu zakażenia zwierząt i skażenia produktów czynnikami mającymi **znaczenie dla zdrowia publicznego** (np. *Salmonella*, *Campylobacter*)

BIOASEKURACJA

➔ Przechylenie szali korzyści na stronę zwierząt a nie czynników chorobotwórczych

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ